

Класифікація лікопов'язаних проблем

V9.1

© 2003-2020 Асоціація Європейської мережі фармацевтичної опіки
(Pharmaceutical Care Network Europe Association)

Класифікаційна система може бути безкоштовно використана при проведенні досліджень та здійсненні практики фармацевтичної опіки за умови інформування PCNE асоціації про її застосування та результати валідації. Класифікація доступна у форматі Word та у форматі PDF документів.

Контактний email: drp@pcne.org

Посилатися на цю класифікацію слід, як на «PCNE Класифікацію V9.1»

За певної адаптації ця версія сумісна з 8 версією

ВСТУП

Класифікація лікопов'язаних проблем була розроблена під час робочої конференції Європейської мережі фармацевтичної опіки у січні 1999 року. Класифікація є частиною сукупності інструментів. Інструменти включають класифікацію, звітні форми, випадки для навчання та перевірки. Класифікаційна система регулярно валідується та адаптується. Поточною версією, розробленою після раунду перевірки та семінару експертів у лютому 2020 року, є V9.1. Ця версія сумісна з V8 (за певної адаптації), однак не з версіями до V8, оскільки низку основних розділів було переглянуто.

Класифікаційна система призначена для використання у дослідженнях характеру, поширеності, частоти виникнення лікопов'язаних проблем (DRPs) та як індикатора процесу в експериментальних дослідженнях результатів фармацевтичної опіки. Вона також призначена для допомоги фахівцям охорони здоров'я у документуванні інформації про лікопов'язані проблеми (DRPs) у процесі надання фармацевтичної опіки.

У класифікації використовується слово «ліки» ('drugs'), коли інші можуть застосовувати термін «лікарський засіб» ('medicine').

Ієрархічна класифікація базується на аналогічних роботах у галузі, проте вона відрізняється від існуючих систем, оскільки відокремлює проблеми від причин. Експерти з якості визнають, що більшість причин інші часто називають «медикаментозними помилками» ('Medication Errors').

Підґрунтям для класифікації є наступне офіційне визначення лікопов'язаних проблем (DRPs) PCNE.

Лікопов'язана проблема (DRP) – подія чи обставина, що стосується фармакотерапії, яка реально чи потенційно перешкоджає досягненню бажаних результатів для здоров'я

Базова класифікація зараз включає 3 основні домени для проблем, 9 основних доменів для причин, 5 основних доменів для запланованих втручань, 3 основні домени для рівня схвалення (втручань) та 4 основні домени для статусу проблеми.

Однак, на рівні більш детального розгляду існує 6 згрупованих субдоменів для проблем, 38 згрупованих субдоменів для причин, 17 згрупованих субдоменів для втручань та 10 субдоменів для схвалення втручань. Субдомени можна розглядати як пояснення головних доменів.

У 2003 році було додано шкалу для зазначення чи була проблема вирішена й на скільки вирішена, що містить 4 основні домени та 7 субдоменів.

J. W. Foppe van Mil, Nejc Horvat, Tommy Westerlund, Ina Richling
Zuidlaren, May 2020

Переклад української версії:

Андрій ЗІМЕНКОВСЬКИЙ, Юлія НАСТЮХА, Мирослава СЕХ,
Україна, Львів, листопад 2024

Базова класифікація

	Код V9.1	Основний домен
Проблеми (включно з потенційними)	P1	Ефективність лікування Існує (потенційна) проблема пов'язана з ефектом фармакотерапії або його відсутністю
	P2	Безпека лікування Пацієнт страждає, або може страждати, від побічних реакцій на лікарський засіб
	P3	Інше
Причини (включно з можливими причинами потенційних проблем)	C1	Вибір лікарського засобу Причина DRP може бути пов'язана з вибором лікарського засобу
	C2	Лікарська форма лікарського засобу Причина DRP пов'язана з вибором лікарської форми
	C3	Вибір дозування Причина DRP може бути пов'язана з вибором режиму дозування
	C4	Тривалість лікування Причина DRP пов'язана з тривалістю лікування
	C5	Відпуск лікарського засобу Причина DRP може бути пов'язана з логістикою процесу виписування та відпуску лікарського засобу
	C6	Процес застосування ліків Причина DRP пов'язана з способом у який пацієнт отримує ліки при їх застосуванні фахівцем охорони здоров'я чи опікуном, всупереч належним інструкціям
	C7	Пов'язані з пацієнтом Причина DRP може бути пов'язана з пацієнтом та його поведінкою (навмисною чи ненавмисною)
	C8	Пов'язані з переведенням пацієнта Причина DRP може бути пов'язана з переведенням пацієнта між первинним, вторинним та третинним рівнем надання медичної допомоги або в межах одного закладу охорони здоров'я
	C9	Інші
Заплановані втручання	I0	Без втручання
	I1	На рівні фахівця, який призначає лікарський засіб
	I2	На рівні пацієнта
	I3	На рівні лікарського засобу
	I4	Інші
Схвалення втручання	A1	Втручання схвалено
	A2	Втручання не схвалено
	A3	Інше
Статус лікопов'язаної проблеми (DRP)	O0	Статус проблеми невідомий
	O1	Проблема вирішена
	O2	Проблема вирішена частково
	O3	Проблема не вирішена

Проблеми

Основний домен	Код V9.1	Проблема
1. Ефективність лікування Існує (потенційна) проблема пов'язана з ефектом фармакоterapiї або його відсутністю	P1.1	Ефект фармакоterapiї відсутній, незважаючи на коректне застосування лікарського засобу
	P1.2	Ефект фармакоterapiї не оптимальний
	P1.3	Нелікований симптом чи показання
2. Безпека лікування Пацієнт страждає, або може страждати, від побічних реакцій на лікарський засіб <i>N.B. Якщо конкретної причини немає, пропустіть кодування причин</i>	P2.1	Прояв побічної реакції (можливий)
3. Інше	P3.1 P3.2	Непотрібна фармакоterapiя <i>Нечітка проблема / скарга. Необхідні додаткові роз'яснення (будь ласка, використовуйте лише у виняткових випадках)</i>

 Потенційна проблема

 Виражена проблема

Причини (включно з можливими причинами потенційних проблем)
 [N.V. Одна проблема може бути спровокована більше ніж однією причиною]

	Основний домен	Код V9.1	Причини
Призначення та вибір лікарського засобу	1. Вибір лікарського засобу Причина DRP (потенційно) пов'язана з вибором лікарського засобу (пацієнтом або фахівцем охорони здоров'я)	C1.1	Невідповідний лікарський засіб згідно з протоколом (настановою) / формуляром
		C1.2	Немає показань до застосування лікарського засобу
		C1.3	Неналежне поєднання ліків, лікарських засобів та ліків рослинного походження чи лікарських засобів та дієтичних добавок
		C1.4	Неналежне дублювання фармакотерапевтичної групи чи активного фармацевтичного інгредієнта
		C1.5	Відсутня або недостатня фармакотерапія всупереч існуючим показанням
		C1.6	Надто багато призначень лікарських засобів / активних фармацевтичних інгредієнтів за показанням
	2. Лікарська форма лікарського засобу Причина DRP пов'язана з вибором лікарської форми	C2.1	Неналежна лікарська форма (для конкретного пацієнта)
	3. Вибір дозування Причина DRP пов'язана з вибором дози чи режиму дозування	C3.1	Доза лікарського засобу занадто низька
		C3.2	Доза єдиного активного фармацевтичного інгредієнта лікарського засобу надто висока
		C3.3	Режим дозування (кратність застосування) не достатній
		C3.4	Режим дозування (кратність застосування) надто частий
		C3.5	Час застосування лікарського засобу неправильний, незрозумілий або відсутній (не вказаний)
	4. Тривалість лікування Причина DRP пов'язана з тривалістю лікування	C4.1	Тривалість лікування надто коротка
		C4.2	Тривалість лікування надто довга
	Відпуск	5. Відпуск лікарського засобу Причина DRP може бути пов'язана з логістикою процесу виписування та відпуску лікарського засобу	C5.1
C5.2			Ненадання необхідної інформації чи надання некоректної поради
C5.3			Рекомендовано неправильний лікарський засіб (безрецептурний), концентрацію чи дозування
C5.4			Відпущено неправильний лікарський засіб, концентрацію
Застосування	6. Процес застосування ліків Причина DRP пов'язана з способом у який пацієнт отримує ліки при їх застосуванні фахівцем охорони здоров'я чи опікуном, всупереч	C6.1	Неналежний час застосування фахівцем охорони здоров'я або інтервали між дозуванням
		C6.2	Фахівцем охорони здоров'я лікарський засіб застосовано недостатньо
		C6.3	Фахівцем охорони здоров'я лікарський засіб застосовано надмірно
		C6.4	Фахівцем охорони здоров'я лікарський засіб не застосовано взагалі

	належним інструкціям щодо режиму дозування	C6.5	Фахівцем охорони здоров'я застосовано неправильний лікарський засіб
		C6.6	Неправильний спосіб застосування лікарського засобу фахівцем охорони здоров'я
	7. Пов'язані з пацієнтом Причина DRP пов'язана з пацієнтом та його поведінкою (навмисною чи ненавмисною)	C7.1	Пацієнт навмисно застосовує / приймає лікарський засіб менше ніж йому його призначено або не приймає лікарський засіб взагалі з будь-якої причини
		C7.2	Пацієнт застосовує / приймає лікарський засіб більше ніж йому його призначено
		C7.3	Пацієнт зловживає лікарським засобом (не контрольоване надмірне застосування)
		C7.4	Пацієнт вирішує застосовувати непотрібний лікарський засіб
		C7.5	Пацієнт вживає їжу, що вступає у взаємодію
		C7.6	Пацієнт неналежно зберігає лікарський засіб
		C7.7	Неналежний час застосування або інтервали між дозуванням
		C7.8	Пацієнт ненавмисно застосовує / приймає лікарський засіб у неправильний спосіб
		C7.9	Пацієнт фізично не має можливості застосовувати лікарський засіб / лікарську форму, як зазначено
		C7.10	Пацієнт не може належно зрозуміти рекомендації
Безперервність	8. Пов'язані з переведенням пацієнта Причина DRP може бути пов'язана з переведенням пацієнта між первинним, вторинним та третинним рівнем надання медичної допомоги або в межах одного закладу охорони здоров'я	C8.1	Проблема узгодження фармакотерапії
	9. Інші	C9.1	Відсутній або неналежний моніторинг результатів (включно з терапевтичним медикаментозним моніторингом)
		C9.2	Інші причини, вказати
		C9.3	Відсутність очевидної причини

Заплановані втручання

N.B. Одна проблема може потребувати більше ніж одного втручання

Основний домен	Код V9.1	Втручання
Без втручання	I0.1	Без втручання
1. На рівні фахівця, який призначає лікарський засіб	I1.1	Фахівця, який призначає лікарський засіб, було лише проінформовано
	I1.2	Фахівець, який призначає лікарський засіб, звернувся для отримання інформації
	I1.3	Фахівцю, який призначає лікарський засіб, було запропоновано втручання
	I1.4	Втручання було обговорено з фахівцем, який призначає лікарський засіб
2. На рівні пацієнта	I2.1	Консультування пацієнта (щодо лікарського засобу)
	I2.2	Надання (лише) письмової інформації
	I2.3	Скерування пацієнта до фахівця, який призначає лікарський засіб
	I2.4	Розмова із представниками сім'ї / особами, які доглядають за пацієнтом
3. На рівні лікарського засобу	I3.1	Лікарський засіб замінено на ...
	I3.2	Режим дозування замінено на ...
	I3.3	Лікарську форму замінено на ...
	I3.4	Рекомендації з застосування змінено на ...
	I3.5	Застосування лікарського засобу призупинено або припинено
	I3.6	Застосування лікарського засобу розпочато
4. Інші втручання або діяльність	I4.1	Інші втручання (вказати)
	I4.2	Інформування відповідних установ про побічну реакцію

Схвалення втручання

N.B. Один статус для схвалення пропозиції втручання

Основний домен	Код V9.1	Виконання
1. Втручання схвалено (фахівцем, який призначає лікарський засіб, або пацієнтом)	A1.1	Втручання схвалено та повністю виконано
	A1.2	Втручання схвалено та виконано частково
	A1.3	Втручання схвалено, однак не виконано
	A1.4	Втручання схвалено, стан виконання невідомий
2. Втручання не схвалено (фахівцем, який призначає лікарський засіб, або пацієнтом)	A2.1	Втручання не схвалено: не видається можливим
	A2.2	Втручання не схвалено: не досягнуто згоди
	A2.3	Втручання не схвалено: інші причини (вказати)
	A2.4	Втручання не схвалено: причини невідомі
3. Інше (відсутність інформації про схвалення)	A3.1	Втручання запропоновано, інформації щодо схвалення немає
	A3.2	Втручання не запропоновано

Статус лікопов'язаної проблеми (DRP)

N.B. Цей домен відображує результат втручання. Одна проблема (або комбінація втручань) може призвести лише до одного рівня вирішення проблеми

Основний домен	Код V9.1	Результати втручання
0. Не відомо	O0.1	Статус проблеми невідомий
1. Вирішено	O1.1	Проблема вирішена повністю
2. Вирішено частково	O2.1	Проблема вирішена частково
3. Не вирішено	O3.1	Проблема не вирішена, недостатня співпраця з пацієнтом
	O3.2	Проблема не вирішена, недостатня співпраця з фахівцем, який призначає лікарський засіб
	O3.3	Проблема не вирішена, втручання не ефективне
	O3.4	Немає потреби або можливості вирішити проблему